

# PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

## A lap előfizetési ára:

|                |       |                |       |
|----------------|-------|----------------|-------|
| Egy negyedévre | 1 frt | Egészévre      | 4 frt |
| Fél évre       | 2 „   | Egyes szám ára | 10 kr |

Felelős szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

## Huszadik század.

A kezdet — és végnélküli idők örökké változó folyása, a korjelzésnek egy oly ritka fordulópontjához jutott, melyet száz és százezer ember közül, alig ér meg egy-kettő.

A huszadik század küszöbén állunk.

Nem csak a mult év, a letűnt tizenkilencedik évszázad is belefoszlik a mult kódéba éppen úgy, mint a többiek. Egy ideig az élők emlékezete visszatekint s eloszlatja a feledés homályát; majd a krónika rideg feljegyzése örökíti meg eseményeit.

Sok, nagyon sok, világra — s örökidőkre szóló eseménye van a letűnt századnak. Futólagosan felsorolni is céltévesztett kísérlet volna.

Az elmúlt század hajnalánál pirosabb volt a föld vértől párolgott harctere s ime, az új század is a harctéren küzdő emberiségre virradt.

Csak hogy nem a vérontás, nem az öldöklő fegyverek harcmezeje, hanem az ész, erő és munkásság közdöterére áraszt világosságot a ma felkelő nap sugára.

Az egyéni küzdelem új korszakát nyitja meg az új század, melyben a megélhetésért, a jólétért ideális és anyagi célokért küzd az emberiség.

Felszínre vetődő törekvések fognak surlódni, küzdeni s ezek a harcok lehetnek oly véresek is, mint a letűnt század öldöklő csatái.

Adja Isten, hogy ne legyenek!

A kulturális haladás, a jólét fejlesztése s biztosítására irányuló lázas törekvés, roppant em-

beráldozatot követel, talán többet, mint a mult század pusztító háborúi.

S nekünk, a kultura, az egyéni jog, jólét és szabadság biztosításának nehéz harezára kell készülnünk s igen sokat dolgoznunk s alkotnunk, hogy a világ forrongó mozgása, rohamos haladása a népek kavardó árjába el ne temessen.

Mi magyarok, nem vagyunk fel fegyverkezve erre a modern harezra.

Mi, szabadságunkért küzdöttünk s ontottunk vért a mult századokban s védtük Európa népeinek jogát és hitét. S még mi falánkszként őrtállunk a Keleten, Nyugat nepei békében dolgoztak és alkottak.

Most ezekkel a nemzetekkel versenyezve kell sikra szállnunk, hogy Magyarország, édes hazánk, a legmesszebb menő szabadságjogokkal felruházva, gazdaságilag megerősödve, a kor színvonalának magaslatán, hivatott szerepét folytathassa a világtörténelem csinálásában.

Szűkebb hazánkban, ezen történelmi nevezetességű vármegyében s különösen itt e kies szép völgyben, hol családi tűzhelyünk áll s édes otthonunkban élvezzük munkálkodásunk gyümölcsét s a béke édenét; a huszadik században nem csak folytatnunk kell az eddigi sikeres munkálkodást, de hatványozott erővel fokozva, oda kell törekednünk, hogy a viszonyok, a helyzet és körülmények kínáló előnyeit a magunk és a köznek javára okszerűen kihasználva értéksítsük. Tehát roppant sok tenni valónk van itt, hol a letűnt század reggele vadrengeteg fölött derengett s letűnő napjának végső tekintete, dübörgő gépek és zakatoló gyárak szürke füstködébe vész.

Nagy feladat teljesítése vár itt reánk, melynek kiküzdéséhez tehetsége szerint hozzá kell já-

rulni minden egyesnek, hogy a reális boldogulás nehézségei leküzdhetők, akadályai elháríthatók legyenek. Közérzetté kell izmosodnia azon reális ambícióknak, mely a kulturális haladásban s a gazdasági boldogulásban keresi és találja törekvésének célpontját.

Mi a sajtó erejével, a szellem fegyverével léptünk a letűnt század utolsó éveiben a küzdőterre. Az előttünk lebegő magasztos és üdvös célért hevülő lelkesedéssel vegyültünk a zsidongó tömeg forgatagába.

Megálltuk helyünket eddig s átérzve a reánk váró feladat horderejét, nem titkolt ambícióval küzdünk a kor legerősebb fegyverével: a toll és a sajtó erejével.

Erőkifejtésünket az itteni viszonyokhoz mérjük, tudva azt, hogy a föld méhében rejlő mérhetlen kincsek, a kereskedelmi és ipari forgalom biztositják reális boldogulásunkat.

Ebben a törekvésben minden polgárnak, minden tényezőnek egyesülni kell itt felekezeti s nemzeti különbség nélkül.

A jövő század — talán rövid idő múlva — köztudattá érleli azon igazságot, hogy irridentikus törekvések sem nem aktualisak, se nem hasznosak; sőt károsak.

Remény és bizalomteljes várakozással állunk az új század előtt, melynek homálya sok ismeretlen problémát takar. Nem sötétség az mi a láthatárt fedi, hanem az ismeretlenség szürke ködéből előtűnő világosság, mely kérlelhetlen következetességgel áraszt fényt az események forrongásában felvetődő nagy kérdésekre, mert a jövőt rejtő sötétség ködpáraként el fog oszlani s felragyog a világosság; mert ez a század a világossága.

## „Petrosény és Vidéke” tárczája.

### Egy rózsabimbó.

Alig multam 16 éves, midőn — május hó 28-án — azon nap előestéjén, a mikor le kellett mondanom a világ örömeiről. Szöröshabába öltözve magoltam a „Mária immacula”-tát. Ugyanekkor érzém, hogy a durva, fekete gallér alatt megmozdult valami; hevesen dobogott a szívem, melynek verését, keblemre szorított két kezemmel elcsitítani nem bírtam.

Eddig nem tudtam, hogy van szívem s abban oly erős, leküzdhetlen érzélem, mely sorsomat irányozza.

Nem tudtam, hogy a holnapi nap izgalmainak előérzete, vagy pedig annak a kis szöke klerikusnak képe, ki a páduai szent Antal oltáránál, oly mély áhitattal, láthatólag átszellemülten forgatta a breviáriumot; de tény, hogy szívem dobogása, nyugalmamat elrabolta. Felhagyva a szent elmélkedésekkel, azon töprenkedtem, hogy mit tevő legyek? Mi lelte ezt az eddig nyugodt szívem s mi összefüggés van szívem háborgása és az ő reá való gondolat között?

Milyen elbűvölő érzés tartotta fogva egész lényemet mindanyiszor, midőn tekintetünk találkozott. Mily megfeszíthetetlen változás ez, épen most, midőn végleges elhatározásom pillanata oly közel van. A hajnal biborpirosra festé az égboltot, és a természet ébredése engem is ébren talált. Vergődő habozás, érthetetlen ingadozás között néztem az ünnepélyes aktus elé, a midőn fogadalmat teendek.

Egy lépés dönt életrsorsom felett. Ez a legnehezebb. Beleéltem magamat a gondolatba, hogy lemondok a világ örömeiről s ime egy erős vágy arra serkent, hogy kilépjek a világ zajába, melynek gyönyöreit képzeletem oly szépek festi.

Miként tépjem szét azt a köteleket, mely a nyugalom és béke ezen egyszerű falaihoz köt?

De szívem egyre hangosabban dobog s minden ütése egy hívó szózat, ki — ki a nagyvilágba.

Menjek! De hová? Meglelelem e azt az üdvöt, melyről oly szépeket álmodozom?

Kinek karja vezérel az ismeretlen ösvényen? Ő vele még szót se váltottam s különben ő is az egyház szolgálatába készül belépni.

Az idő elérkezett. A zárda harangja megkondult, hajnali 5 órakor jelezve a felkelés idejét. Könnyű volt az ébredés, hiszen le se feküdtem.

Tíz perc múlva két társnőmmel a kápolnába mentem. Imádkozni akartam, de agyamiban, viharként üzték egymást a gondolatok s háborgó szívem nyugtalansággal végképp kimerített. Társnőim összkulcsolt kezekkel, áhitatos imát rebegtek bátorságért. Ők nem tudták, nem is sejtették, hogy milyen vihar dúl lelkemben. En erőért fohászkoztam, hogy szembeszálljak a fejedelemmel szigorával, vagy hogy leküzdhessem szívem vágyát, egész lényem vonalmát.

Nem sokára megérkezett a zárda spiritualisa, hogy meggyóntassa a kandidatusokat, hogy minden büntől megtisztulva vegyék fel a lemondás fátját.

A zárda mellett volt a székesegyház, hová csak vasárnaponként s ünnepek alkalmával szoktunk menni. Ott láttam meg eszményképemet. Hosszu, sötét folyosó

vezetett a kápolnától a templomhoz. Mig társnőim a gyónással voltak elfoglalva, én észrevétlenül átsiettem oda. Az én ideálom Szt. Antal oltára előtt buzgó imádkozásba merülve térdelt s a templomhajójában, két papaszemes öregasszony pergett a szent olvasó gyöngyeit. Gondolkozásra nem volt időm.

Oda mentem közel hozzá, mellé térdeltem az oltár elé. Amint rám tekintett, arcáról a zavar félre- ismerhetlen jelei tükröződtek le. Fejem kábult, szólni nem tudtam.

— Mivel lehetek szolgálatára?, kérdé remegő hangon.

Bizalmat keltő jóságos tekintete bátorságot öntött belém s nem tudom milyen szavakkal tudtára adtam szándékomat s kértem, hogy rejtsem el. Elvezetett a templomnak egy sötét fülkéjébe, hol nagyhéten a szentsírt szokták felállítani. Ott néhány szóval elmondá a további teendőmet:

Mondjam meg — így szóla — a fejedelemnek, hogy nincsen hivatásom, nincs semmi hajlamom a zárdai élethez s ha majd a klastromból kizárnak, menjek a városba s este a templom előtti Szt. Vincze szobornál felkeres s elvezet anyjához, ki a külvárosban lakik.

Délután 2 órakor bezárult mögöttem a zárda nehéz vaskapuja. Kis podgyászommal karomon le s fel bolyongtam az ismeretlen utcákon s esti 8 órakor kimerülten leültem a Szt. Vinczeszobor talapzatára. Alig hangzott el az estharang utolsó kongása, ott termett az én epedve várt megszabadítottom, a kis klerikus

Milyen szép, milyen boldogítóan tűnt fel előttem egyszerre az élet, az egész világ. Szólni nem tudtam:

## A községi képviselőtestület közgyűlése.

A folyó évi december hó 27-én tartott rendkívüli közgyűlésen jelen voltak: Jakabfi Rezső h. bíró elnökléte alatt: Simon Balázs, Dobrolánszky Károly, Ilie Dumitru esküdtek. Andreics János, Dr. Rosenberg Ignác, Dr. Weisz József, Schreiner József, Weisz Rezső, Henrich Victor, Stanka Ávrám, Kósa Mihály, Marek Mór, Dr. Schulek Jenő, Kendrey Gyula közs. képviselők, Dombora László jegyző.

Elnök, d. u. 3 órakor az ülés megnyitása, a határozatképesség konstatálása után felhívja jegyzőt az előkészített ügyek előterjesztésére s a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Schreiner József és Henrich Victor községi képviselőket.

Jegyző előterjeszti, hogy a f. é. szeptember hó 18-án tartott közgyűlés határozata értelmében a költségvetésbe fel nem vett községi közszükségletek fedezetére 1853 ft. 85 król pótköltségvetés készítettett, mely szabályszerűen közzszemlére tétetett s arra vonatkozólag észrevétel senki által sem adatván be, törvény értelmében érdemleges intézkedés tárgyát képezi. Tüzetes megvitatás után a pótköltségvetést Weisz Rezső szavazatával szemben a közgyűlés elfogadja s  $4\frac{1}{2}\%$  pótdokivetését elrendeli s így lesz a jövő évi pótdó  $24\frac{1}{2}\%$ .

Henrich Victor képviselő kérdést intéz aziránt, hogy miért nincs a tárgysorozatba felvéve a múlt évi közgyűlésben hozott határozatok elintézéséről szóló jelentés előterjesztése?

Ennek folytán a legutóbbi közgyűlés jegyzőkönyve felolvasatott s ennek következtén Dombora László jegyző megjegyzi, hogy bár a legnagyobb buzgalommal és lelkiismeretességgel igyekszik az ügyeket ellátni, de ha a vármegye törvényhatósága a szükséges munkaerő kreálását nem engedélyezi, arról ő nem tehet s egyedül ő nem láthatja el a teendőket kellő időben.

Jakabfi Rezső h. bíró, a mennyiben a jegyző által az ő működésére is történt hivatkozás, a maga igazolására feleliti, hogy belátván; miszerint a bírói teendőket el nem láthatja el; polgári foglalkozása miatt — s ezért beadta lemondását.

Dombora László jegyző kéri a létező állások beöltését s a szükséges munkaerő alkalmazását.

Henrich Victor a közgyűlési határozatok semmibe vevése miatt szólalt fel, mert a tárgysorozatba a hozott határozatok végrehajtásáról szóló jelentés előterjesztése, nincs felvéve, holott ezt a közgyűlés többször elrendelte.

Schreiner József, Dr. Rosenberg Ignác s Weisz Rezső felszólalása után elrendeli a közgyűlés, hogy a teendők részletes kimutatása mellett az előjáróság tegyen jelentést a munkabeosztásról s a szükséges személyszaporításról s ezzel felmerülő költségekről a legközelebbi közgyűlés elé.

Határozatilag kimondta továbbá a közgyűlés, hogy a legközelebbi közgyűlés elé tegyen jelentést az előjáróság arról, hogy az 1606 ft. 16 kr. járdaépítési költség követelés terhére az uthalózat miként építtessék ki folytatólag. A költségvetés és tervezet mutattassék be.

Schreiner József a befolyt járdaépítési hátralékokat, mind az uthalózat folytatólagos kiépítésére kívánja fordíttatni; mire Dombora L. jegyző megjegyzi, hogy az eddig e czimen befolyt összeg a község közszükségleteinek fedezésére, legnagyobb részben a gymnasi-umra elkölthetett és így csak a behajtandó 1606 ft. 16 kr. fordítható járdaépítésre.

Andreics János képviselő, indokolatlan célzást lát azon mentegetődzésben, hogy a község anyagi zavarai a gymnasium fenntartásával hozatik kapcsolatba s ez az ő — mint a gymnasiumi bizottság elnökének — működését is érintvén, kénytelen kijelenteni, hogy a község pénzügyi helyzetét ismerve figyelmeztette a középiskola felállításával kapcsolatosan bekövetkezendő anyagi zavarokra az illető faktorokat, kiknek minden áron gymnasium kellett s a kik őt akkor erőszakolták az ügyvezetésre, midőn a gymnasium létesítése már tényleg vált. Hogy azután buzgalommal és odaadással igyekezett feladatának megfelelni, azt tisztesség és kötelesség érzete parancsolta; de, hogy ezen eljárása, az általa — okmányokkal beigazolhatóan — eleve jelzett s tényleg bekövetkezett anyagi zavarok szépítésére ürügyül használtassék, az ellen tiltakozik.

Dombora L. jegyző kijelenti, hogy Andreics János bányagazgató urnak, mint a gymn. bizottság elnökének eljárása, működése iránt a legnagyobb elismeréssel adózik és tagadhatlan, hogy fenállását a gymnasi-um az igazgató urnak köszönheti s nem volt szándékában ezt a kifogásolt értelemben felemlíteni.

Ezen incidens után a petrosényi anyakönyvi kerület szervezésének kérdése került színyrege azon az alapon, mert a vármegye közigazgatási bizottsága felvilágosítást kért az előjáróságnak ezen ügyben tett felterjesztésére.

Dr. Rosenberg I. nem lát semmi összefüggést a közgyűlésnek ezen ügyre vonatkozó határozata és a felolvasott közg. bizottsági leirat között, miért is a képviselőtestület nevében tett előjárósági felterjesztés felolvasását kéri.

Dombora L. jegyző bejelenti, hogy az előjárósági jelentés és a közgyűlési határozat közötti eltérést ő a viszonyok által indokoltnak vélte s kéri ezt igazolására ezuttal tudomásul venni s a közg. bizottsági leirat alapján ez ügyben határozatot hozni. Dr. Schulek J. Schreiner J. s több képviselő hozzászólása után utasította a képviselőtestület a községi előjáróságot, hogy a f. é. július hó 14-én hozott határozat értelmében a közgyűlés nevében az iránt tegyen indokolt felterjesztést, hogy Petrosényben önálló állami anyakönyvvezetői hivatal rendszeresíttessék. (Az előjáróság ugyan is, a hivatkozott közgyűlési határozattól eltérőleg 600 ftnyi államségélyt kért a jelzett célra.)

Estebéd után, Antal távozott s egy rózsabimbót csuszatott kezembe, szerelme és örök hűsége jeléül. Ez volt szép reményeimnek egyedüli záloga.

Lefeküdtem s bár testben és lélekben teljesen ki voltam merülve, sokáig nem bírtam elaludni. Fel-felujultak gondolatomban, lelkemben a nap izgalmi, gyönyörei s a boldog jövő esabos képe.

Antal az utolsó vizsgáira készült, nagyon el volt foglalva s ezért, meg a szemináriumi szabályok szigora miatt, csak ritkán találkozhatánk.

Nem sokára, egy reggel így szólt hozzám a vén anyóka: Kisasszony, ön nem maradhat házámban. Én szegény vagyok, nagyon szegény s nem tarthatom.

Mint a tiszta égből leesapott villám, úgy érintett ez a kijelentés.

Három nap múlva kocsira ültünk s rozoga szerkerünk egy fényes palota előtt állott meg a legközelebbi városban. Ott leszáltunk. Egy öreg szolga bejelentett s a ház urnője, egy bámulatos szépségű 34—35 évesnek látszó elegáns urbölgy fogadott, ki az én öreg asszonyommal a mellékszobába félre vonult, de pár perc múlva kijöttek s a szép asszony gyöngőden bizalomteljesen megfogta kezemet s így szólt: Kegyet nálam marad, s két gyermekem nevelését önre bízom, szeresse őket, mint testvéreit, igen jó gyermekek! Másnap találkoztam növendékeimmel a 15 éves Arankával és a 10 éves Belával, vonzalmamat, sőt szeretetemet azonnal megnyertek és mi jó barátok lettünk.

Két hetenként levelet váltottam Antallal, ki ez alatt kilépett a szemináriumból, letette a tanári vizgát és Pesten letelepült. Pár hónap múlva egy este, épen midőn a lefekvéshez készültem, ajtóm halk ko-

Felolvasatott a nagym. m. kir. belügyminiszernek leirata, melyszerint a közbiztonságok házi kezelését elrendeli: Andreics J. Dr. Schulek J. és Schreiner J. hozzászólása után elhatározza a képviselőtestület, hogy felterjesztés intézessék a felettes hatósághoz aziránt, hogy ez uttal vegye tudomásul, miszerint 1900. év végéig terjedő időre a vágóhíd használatát felbonthatatlannul bérbe van adva. Az ideig pedig a vágóbiztostól havonként bekívánandó kimutatások és egyéb beszerzendő adatok alapján a házi kezelés mellett várható jövedelemre s e kérdéssel kapcsolatos egyéb intézkedésekre nézve az előjáróság kellő időben tegyen előterjesztést.

Varjassy István községi adóügykezelőnek azon kérelmét, hogy évi javadalmazása 80 frttal s lakbérére 60 frttal már a folyó évre emeltessek, a községi előjáróság pártolólág terjeszti a közgyűlés elé s Andreics J. méltányló és Dombora L. indokolt ajánlatára egyhangulag elfogadja a képviselőtestület s visszamenőleg a jelen évre és jövőre folyósítja, alkalmaztatása idejének tartamára.

Bodóczky Károly b. gyulai születésű hajadon illetőségét az erre vonatkozó adatokra való tekintettel a közgyűlés nem ismeri el.

Benedek Sándor hadköteles illetőségi adatainak beszerzése és előterjesztésére a községi előjáróság utasított.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést befejezetnek jelenti ki.

Ezzel a községi képviselőtestület az évi utolsó közgyűlése bezáratott.

## Előfizetési felhívás.

Jelen számunk első az újévben.

Pályafutásának negyedik évét kezdi meg a „Petrosény és Vidéke.”

Midőn lapunkat megindítottuk, nem anyagi érdek, hanem a szó igaz értelmében, eszményi cél vezérelt; melyet egy pillanatra sem tévesztünk szem elől.

Belső örömmel és felemelő büszkeséggel konstatalhatjuk, hogy Petrosény és vidékének művelt közönségébe helyezett bizalmunk nem esalt, mert nem csak megértette, de méltányolta is a jelzett célra irányult törekvésünket.

Ez a nagybecsű méltánylás és jóleső bizalom újabb erkölcsi kötelességet szab elénk, mely elől kitérünk nem szabad, s melynek megfelelni hazafiai feladatunknak ismerjük.

Eddigi czéltudatos működésünk arról győzött

pogtatás után kinyílt s azon urnóm lépett be: »Tudatom a kisasszonnyal, hogy a telet Pesten fogjuk tölteni, Arankát be kell mutatnom a nagy világnak, de a kisasszonyt házam vezetésével megbízom!

Pár nap múlva a fővárosba utaztak s én egyedül maradtam a házzszolgaszemélyzetével.

Antaltól csak ritkán érkeztek levelek, míg végre azok is elmaradtak. Így telt el 3—4 hónap, midőn a fővárosi lapokban ezt a rövid tudósítást olvastam: Dr. Bodrogi Antal főreáliskolai tanár eljegyezte Szigeti Arankát.

A család első perczében kétségbeesés vett rajtam erőt. Van-e oly teremtes, kit ily váratlan csapás meg nem renditene, lélkét meg nem törné. A ki boldogságot és hűséget keres, annak csalódnia kell.

Ugyan azon napon levélben tudatta Szigetiné legközelebbi haza érkezését, mert készülni kell az esküvőre. Ujabb tördőfés volt ez sokat szenvedett szívemnek.

Harmadnapra megérkeztek s én ürügyet kerestem és találtam a rögtön távozásra.

A fővárosba mentem, hol azonnal nyertem alkalmazást, mint nevelőnő.

Nem sokára tudomást vettem a lapokból Antal esküvőjéről. A templomban egy oszlop mellé huzodva néztem azt a férfit, ki midőn Isten oltára előtt hűséget esküszik, megszegi esküjét, mit másnak tett. A féltés, a családás kigyói rágódtak szívemen. Fejem szédült s fuldokolva, kábultan mentem ki a Dunaparra. Ellenállhatlan vágy vonzott le a habok csendes hullámai közé, hol fájó szívem kinja elmúlnék, lelkem meggyógyulna. De nem! Az életet Isten adta, neki tartozom vele . . . .

A keblemen hordott hervadt rózsabimbót, a férfi hűség zálogát, reménységem, szerelmemnek egyedüli emléket a habok közé dobtam és szokkalt:

— A ki boldog akar lenni, igaz szerelemmel ne szeressen soha.

*Fekete Doménó,*

— tekintetemben lelkem vágya, szívem gondolata beszélt.

Mint egészen kisleány! 10 év előtt egy öreg asszony bevitt a zárdába s csak annyit mondott, hogy Magdolna a nevem. Ezzel be kellett érem, többre nem is volt szükség. Azt mondták, hogy ez a nő anyámnak barátnéja volt.

Esti 10 óra lehetett, midőn a szegényes lakba értünk, hová a klerikus kalauzolt.

Egy mogorva öreg asszony, elremitő hidegséggel fogadott. — Sörét, fűrkésző tekintetében volt valami ellenszenvet gerjesztő, melyet kiállhatatlan, rikácsoló hangja csak fokozott.

Nem kerülte ki figyelmemet, midőn fiának, mert a vénasszony, a klerikus anyja volt — azt sugta: ez a leány veszedelmet hozand reánk.

En megborzadtam s leküzdve felháborodásomat, megadással türtem sorsomat, mely ijesztő jövőt sejtett velem.

Az agg nő kiment a konyhába, hogy estebédet készítsen számunkra. Ketten maradván a szegényesen bútorozott szobában, Antal, a klerikus tudomra adá, hogy sietnie kell vissza a papnöveldebe, honnan csak ürügy alatt jöhetett ki s megígérte, hogy ott nem sokára bevégezvén tanulmányait — kilép s a polgári életben jövőjét biztosító pályára lép, hogy engem boldoggá teghessen; mert ezt tekinti egyedüli létezelja és élethivatásának. Édes szavai elbűvöltek, ígérte szent esküvére volt nekem. Ölelésében, forró esőkjáiban a föld minden boldogságát az ég minden üdvösségét élvezem. Szerettem volna így átálmodni egy örökkévalóságot.

meg, hogy Petrosényben és vidékén, a hol a magán érdekek körén fölülemelkedő közszélok sikereért kifejtett munkásság vívmányaival találkozunk; a sajtó erejének üdvös érvényesülésére szükség van. Új időszakok kezdetével a lapok programot szoktak adni. A mi programmunk: multunk, mely érthetően nyilvánvalóvá tette törekvésünket s így céljaink bővebb fejtegetését szükségesnek nem is tartjuk.

Édes hazánk ezen végvidékén őrállói tisztet teljesítve küzdünk a magyar nemzeti eszme diadaláért, de figyelemmel kísérjük a köz és társadalmi életnek minden mozzanatát s arról, valamint a közérdekű eseményekről hűségesen referálunk. Az érdemnek megadjuk a megillető méltatást, de elengedhetetlen feladatunknak ismerjük a tárgyalagos bírálatot ott, hol a köztekintetek ezt indokolják.

Legfőbb törekvésünk az leendő, hogy lapunkban továbbra is régóta érzett hiánypótló s a legfokozottabb igényeknek is megfelelő és minden tekintetben a kor színvonalán álló sajtó-terméket kapjon Petrosény és vidéke intelligens közönsége.

A mennyiben az aktualitás, vagy a közlemények torlódása megkívánja, — miként eddig — úgy jövőre is **rendkívüli számok és mellékletek** kiadásával fogunk az igények kielégítéséről gondoskodni.

Az olvasó közönség erkölcsi és anyagi támogatásába vetett bizalommal **kérjük a hátralékos előfizetési díjak beküldését és az előfizetések megújítását.**

A „Petrosény és Vidéke”  
szerkesztősége és kiadóhivatala.

## UJDONSÁGOK.

— **Boldog újévet, kívánunk lapunk barátai s**

**olvasóinak.**

— **Az újév.** A mai nap jelentőségével, lapunk vezércikkében foglalkozunk, e helyen megemlítjük, hogy mint ős idők óta a század első esztendeje, úgy az 1900-dik is szentév, ennek deklarálta a római pápa.

— **Karácsonyfa ünnepek.** A szeretet a gyermekek ünnepe elmúlt. A tülelevél fényösödár még több helyen ott áll a szobában, de ékességétől meg van fosztva. Az ajándéktárgyak, melyeket a kis Jézus hozott a jó gyermekeknek, meg azért, hogy jók legyenek; már eltűntek róla. Az „Elpusztíthatatlan képes könyv” már napok óta papirrongyokká változott; a falovak dús sörénye kitépve, az „alvóbaba” szeme kifeszítve, a trombita behorpadt, elnémult, a puská nem sült el, a színes gyertyácskák elégték, de a gyermekek iránti szeretet nem alszik ki soha, míg emberek lesznek s azokban nemes érzés. A magasztos, a szép ünnep elmúlt, de arra még visszatekintünk, mert a szeretetnek oly fenséges képét tárja elénk:

A *szent Ferenczrendű nővérek záródijában* múlt hó 23-án délután 3 órakor volt a karácsonyfa-ünnep. A növendékek meghatóttan álltak a karácsonyfa előtt, mely ajándéktárgyakkal volt ékesítve. Alkalmi ének és szavalat után mindegyik kapott valamit s Szűcs János főesperes-igazgató szép beszédben ismertette az ünnep jelentőségét. Majd a szegény gyermekek felruházása következett. 36 növendék lett teljesen felruházva esendben, hivalgó tüntetés nélkül. A szegénységet nem tették — tüntetéssel a látványosság tárgyává s szégyenítővé. A jobbiké adta, a balkéz nem tudja s a szülők és a gyermekek nem voltak pirulni kénytelenek a kíváncsi nyilvánosság előtt. A szíves adakozók, különösen az itteni bányatársulat áldozatkészsége s bőkezősége tette lehetővé a szép ünnepség rendezését s 36 gyermek felruházását.

A *petrillai állandó menházban* szintén múlt hó 23-án d. u. 2 órakor volt a karácsonyfa ünnep. A kis apróságokat apró ajándékokkal örvendeztettek meg Ádám Jánosné urnő és Molnár Veronka k. a. menház-vezetőnő az általuk esinosan feldíszított karácsonyfáról. A költségekhez: Rudolf József, Vass J., Krausz J., Horváth János és Tomus György urak járultak önzetlen áldozatkészséggel.

A *polgári olvasókönyvben* múlt hó 24-én d. u. 2 órakor az állami népiskolának 11 fiú és 11 leány növendéke teljes ruházattal láttatott el, kikhez Kósa Mihály ev. ref. lelkész intézett szép alkalmi beszédet. A felruházott szegény gyermekek ezután oszont kaptak. A költség a fillérestételek és mőkedvelői előadás jövedelméből fődötterett.

Az *ev. ref. templomban* vasárnap d. u. 3 órakor tartott isteni tisztelet után a diszes karácsonyfáról min-

den jelenvolt gyermek kapott ajándékot. Kósa M. ref. pap gyönyörű alkalmi beszédet mondott.

Az *ág. ev. templomban* m. hó 24-én d. u. 4 órakor Bruckner Frigyes által betanított kétszólamu egyházi remek műnekek preeziz elénklése után Pelger M. lelkész intézett a gyermekekhez szép alkalmi beszédet s kiosztotta közöttük az ima- és énekes könyveket s egyéb ajándékokat.

— **Áthelyezés.** Fehér Bertalan lupényi áll. tanító, szolgáltatételre a szilagyvármegyei kir. tanfelügyelőséghez áthelyeztetett.

— **Kinevezés.** Özv. Kubáneké Kubics Berta a F.-Szálláspataki áll. el. iskola tanítónőjévé kinevezetett.

— **Esküvő.** Folyó hó 6-án, d. u. 3 órakor, vízkereszt napján, esküszik örök hűséget Lupényben Muziczka György, Kemner Berta k. a.-nak.

— **Eljegyzés.** Márer Sándor a csimpai gőzfűrészhivatalnok, eljegyezte Nagy-Baaron, Mezei Nelli kisasszonyt.

— **Változások a kaláni vasműveknél.** A kaláni vasművek eddigi gondnoka Skacel József nyugdíjaztatván Raver N. porosz technikus jött helyébe. Pollaese Miksát, a kohók vezetőjét szintén egy porosz mérnök váltotta fel. Nemetz Péter kohómérnök szintén megváltik állásától s utódja szintén egy porosz mérnök lesz.

— **Fillérestély.** Karácsony másod nagján fillérestély volt a Wagner szálloda nagy dísztermében. Szép számú intelligens közönség foglalta el a nézőtér.

A minden tekintetben szépen sikerült estély Pán Tonházy és Bruckner hegedűn, cellon és zongorán előadott. „Norma” nyitányával kezdődött.

A preeziz, művészi előadás és Bellini remek zenei alkotása, egyaránt lebilincseltek a hallgatóság érdeklődését.

Mariska J.-nak, Arany „Fülemile”-jére írt „Mosoly” című paródiája, úgy a szellemes költemény szépségeért, mint Homiesko Gizella k. a. distingvált, korrekt előadásánál fogva rendkívül tetszett. A rokonszenves előadó urhölgyet zajosan megtapsolták.

Benyő Ilon k. a. ült ezután a zongorához. Az első akordok után tisztában volt minden zeneértő azzal, hogy nem ügyes és gyakorlatlított diletáns, hanem valódi művészno játékában gyönyörködünk. Várakozásunkban nem is csalódtunk, mert a k. a. Moskovszly „Valzer”-jét, majd Székely „Magyar Ábránd”-ját, oly kitűnően adta elő, melynél jobbat híres zeneművészek sem igen produkálhatnak. A szerző intenciójának megfelelő felfogást a hang skála minden fokozata és változatában, bámulatos technikával juttatta kifejezésre.

Közönségünknek ritkán, alig van alkalma ily művészi produkezióban gyönyörködni. Viharos éljenzéssel s szünni nem akaró tapsal fejezte ki elismerését a felkelkesített közönség.

Rubinstein A. „Lied der Vöglein” című női duettjét énekeltek Zuleger Lina urnő (sopran) és Nekula Anna k. a. (alt). Ugy a dalmű, mint az előadás szépsége, a hallgatóság osztatlan tetszésével találkozott. Közkívánatra megismételték.

Gabányi szellemes monológját: „Desperát ur”-at ügyesen produkálta Bakos József, kit szintén megéljeneztek.

Bethoen, vónós hármas „Adagio”-ját Pán, Sandtner és Togházy a náluk megszokott kifogástalan művészettel — adták elő, valamint ezután Tonházy, Chopin „Nerturno” celló-solóját.

Különös elismeréssel kell megemlékeznünk Bruckner Frigyes odaadó buzgalommal párosult szakértelemmel teljesített önzetlen közreműködéséről, a ki úgy ez uttal, mint előzőleg a zene játékokat oly precízitással kísérte, az ének részeket betanította s nagy és alapos zene készütséggel kísérte.

Bruckner urnak a műnekek betanítása s megkedveltetése és a műzene fejlesztése s terjesztése, körül, másfél évtized óta szerzett elvitázhatlan érdeme van itt.

Végül táncz következett, mely jóval éjjel utánig kedélyes hangulatban együtt tarta a közönség táncz-kedvelő részét.

— **Az első bal.** A „Petrosényi Polgári Olvasókör” 1900. évi január hó 13-án, saját pénztára javára a „Wagner” szálloda termeiben zártkörű bált rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díjak: Személyjegy 2 korona. — Családjegy 4 korona. Már ezuttal felhívjuk reá a széles körben érdeklődő közönség figyelmét.

— **Nyilvános köszönet.** Vallásos buzgóságának és egyháza iránt való áldozatkészségének fényes jelét adta Ns. Buda Károlyné öngysága, ki a petrosényi reform. egyház asztalára egy igen szép- és értékes kehely takarót küldött. Szíves áldozatkészségeért, egyházam ne-

vében, hálás köszönetet nyilvánítok. Kósa Mihály ref. lelkész.

Miután a kezeimnél levő aláírási iven, mindenik igen tisztelt adakozó neve tisztán ki nem olvasható, csak általánosságban mondhatok köszönetet mindazoknak, kik Petrosényből és Lupényből, a petrosényi ref. iskolásgyeremek számára felállított karácsonfa költségeihez szíves adományaikkal hozzájárulni kegyesek voltak. Legyen jutalmuk a tiszta öntudat, hogy annak parancsát teljesítették a ki így szólt: „*És valaki egy ilyen gyermeknek gondját feleveszi az én nevében, az én gondomat veszi fel.*” (Mát. XVIII. — 5.) Kósa Mihály ref. lelkész.

— **Ellopják még a törvénykönyvet is.** A tolvajstílikben néha van humor. Megesett például tavaly valamelyik vidéki esendőrkaszárnyában, hogy ellopták az ólból az órs hizott kocáit. Nemrégiben a bécsi Józsefvárosi járásbírószág előszobájából a szolga kabátját emelték el. Most még tovább mentek a vice dolgában. Mig egy tárgyalás szünetelt, valamelyik ügyes tolvaj leemelt a bíróság asztaláról két kötet törvénykönyvet s elsétált vele. Azért vice tudniillik a dolog, mert értékük nincs arra nézve, aki elemelte. Először is csak két kötet a sokból, másodsor úgy tele van az billogozva, hogy meg nem veszi semmi antikvárium.

— **Sodor.** Ez a neve annak a folyékony szén-savat tartalmazó aczéllhüvelynek, melynek segítségével pezsgők s általán szénsavtartalmu üdítő italok készíthetők bárhol, bármikor s bárki által az e célra szerkesztett palaczkban, pár perc alatt. Az igazán oleső készülék minden háztartásnál s italmérő helyeken nélkülözhetlen s Petrosényben kapható Ruder Jenő sör-nagyraktárosnál. A sajtó és az orvosi tekintetek a legnagyobb elismeréssel ajánlják a „Sodor” használatát, mely egészségügyi szempontokból is felette kívánatos, szükséges minden családnál.

## IRODALOM.

„Iparosok Olvasótára” ezim alatt Mártonffy Márton, min. oszt. tanácsos, orsz. iparoktatási főigazgató szerkesztése alatt megjelenő folyóirat VI. évfolyamának 1—3 számában „Páris és az 1900. évi világkiállítás” beható tanulmányozáson alapuló ismertetése foglaltatik, melyet a helybeli ipariskolának igazgatója utján vevén a legjobb meggyőződéssel ajánljuk az érdeklődők, különösen a kiállítás meglátogatására készülok s az iparosok és kereskedők figyelmébe.

Dicsőíti, a művészi kiviteli képekkel illusztrált mű a franciaiz nemzetek ama vállalkozását, hogy az új századot a munka diadal ünnepével vezeti be s békés versenyzésben egyesíti az öt világérsz nemzeteit.

Ugy ezen érdekes, mint az előző füzeteket készséggel átadja tanulmányozás végett az ipariskola igazgatója.

A mű ára 90 kr. Kiadja Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai.) Budapesten.

## GSARNOK.

→←

*Hogy megcsókoltam Jucsikát.*

Abban az emberrengetegben  
A tengeren túl odaát,  
Hol a gyárkürtök árnyékától  
Az ember virágot se lát.  
Ott imertem meg Jucsikát.

„Magyarház” szólt a vezetóm és  
Egy kis hajlékra mutatott  
Én szivedobogva zörgetem meg  
A muskátlis kis ablakot,  
S az ajtó kinyílik legott.

Borért szalad hamar az „apjuk”  
Az anyuknak a kömnye hull,  
S jön egy kis pöttön szöke jószág,  
Bizalmasan hozzám simul  
És nyújtja ajkát szóltanul.

Nem vagyok épen csókolódzó  
S a gyermeknyelv se kenyerem,  
De most e piros gyermekajkra  
Oly szomjas lettem hirtelen,  
Csak úgy szédült a föld vélem.

És ahány ajk csak kedves nékem,  
Az egybelept mind magát,  
Az Isten tudja mit éreztem,  
Egy országot csókoltam át,  
Hogy megcsókoltam Juczikát.

Szávay Gyula.

## Nyilttér\*)

Tek. Szerkesztő Ur!

F. hó 25-én, d. e. 10 órakor, lakásomon felkerestek: Sebő Jenő és Szász Benedek urak s Dombora László ur megbízásából, tőlem felvilágosítást kértek arra nézve, hogy a községi előljáráshoz, folyó hó 23-án ajánlottan küldött levéllel, megbízójukat sérteni akartam-e vagy nem?

Erre én kijelentettem, hogy a kérdéses levél az előljáráshoz van czimezve, és hogy Dombora ur volna a községi előljárási (Gemeinde-Amt) azt nem tudom, s hogy Dombora jegyző ur lát-e, annak alakját, vagy tartalmát tekintve a saját személyére vonatkozó sértést; az az ő felfogásától függ.

Ezután a nevezett urak, udvariasan köszönve, távoztak.

Azóta nem történt semmi.

A hűen ismertetett fenti tényállás, különféleképpen kolportáltak; téves értesülés, vagy szándékos ferdtetés folytán, helytelenül magyaráztatik: miért is indítatva érzem magamat, ezen nyilatkozatommal az érdeklődőket tájékoztatni.

Petrosény, 1899. decz. 30.

Rotter József.

\*) E rovat alatt közlöttékért, nem vállal felelőséget a Szerk.

Felelős szerkesztő:  
ZÁDORY KÁROLY.

Kiadó és laptulajdonos:  
FIGULI ANTAL.

## Czipész-üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses figyelmébe ajánlani a Petrosény főutcáján (Steiner Salamon-féle házban) évek óta fenálló

### czipész-üzletemet.

A legjutányosabb árak mellett a legdivatosabb és legtartósabb női, férfi és gyermek lábbeliket a legpontosabban s felelősség mellett elkészítem.

A lábak, valamint más tagok csúszos bántalmait és egyéb fájdalmait kiváló jó hatásának bizonyult villamos betéteket a czipők vagy eszímákba igen jutányosan alkalmazom.

Ezen betétek nálam megtekinthetők.

Készleges szolgáltatást felajánlva a n. é. közönség kegyes pártolását kérem:

Markovits Márton.

czipész.

5—6

## MALÁTA SÖR.

A KÖBÁNYAI KIRÁLYI SÖRFÖZŐ RÉSZVÉNY-  
TÁRSASÁG

GÓLIÁT

## MALÁTA SÖRE

Petrosényben, kizárólag JAKABFI REZSŐ ur kereskedésében kapható.

Legújabb vívmány. — Rendkívüli zamat.

Legkellemesebb üdítő-ital. Idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél, álmatlanságnál kitűnő gyógyhatású.

„Ezen malátasör kellemes ízénél, — aránylag nagy tápláló értékénél — és az emésztést és vérkeringést élelítő hatásánál fogva sikeresen használhatóak bizonyult.”

(Dr. Korányi Frigyes és Dr. Kétly Károly egyetemi tanárok nyilatkozata.)

Lupényben kizárólag kapható:

Breier Adolt urnál

a „Magyar-Korona” című vendéglőben.

A védjegyre kérem nagy vigyázattal lenni.

4—4

## Üzleti megnyitás.

Van szerencsém Petrosény és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy Petrosény főutcáján a volt Grossek, — jelenleg Tómus-féle házban

### fűszer és italmérési üzletet

nyitottam. Fűszerüzletemben a legjutányosabb árak mellett a legpontosabban szolgálom ki mélyen tisztelt vevőim igényét.

Italmérési üzletemben a legjobb minőségű szeszes italokkal a legjutányosabb árak mellett szolgálom. Különösen ajánlom korona palaczkörömet, házhoz hordva 16 krajzával, üzletemben elfogyasztva 18 krajczárjával; közvetlenül a termelőktől beszerzett kitűnő asztali boraimat literenként 30, 36 és 44 krajczárjával, valamint finomított szeszes italokat liqueurök stb. literenként 50 krajczárért.

Italmérési üzlethelyiséget aként rendeztem be, hogy az intelligens közönség kellemes szórakozást találjon.

Kegyes pártolást kér:

Czinner Fülöp.

## Hirdetmény.

A nagyérdemű közönség tájékozása s mihez tartása végett köztudomásra hozom, hogy az érvényben lévő kéményseprési szabályrendelet 5-§-a értelmében a kéményseprési illetéket a háztulajdonos, a kemenczék, csövek, takaréktűzhelyek stb. seprési díját pedig az illető lakos köteles fizetni.

Felkérem tehát az érdekelt háztulajdonosokat és lakókat, hogy az esedékes kéményseprési díjakat, vagy nekem, vagy megbízottaimnak, annál inkább ki fizetni sziveskedjenek, mert ellenesetben kénytelenítve lennék a hátralékokat az idézett szabályrendelet 7-§-a értelmében való felhajtás végéig a tek. I-ső fokú iparhatóságnál kimutatni.

Petrosény, 1899. decz. hó 20.

Kiváló tisztelettel:

Tutte József,  
kéményseprőmester.

Tájékoztatásul a vonatkozó rendeletet és díjarszabást közlöm es pedig:

„4190/99 kig. sz.

Tekintetes körjegyző urnak, Petrosény. Érttesítse ötet, s értesítéséről tegyen jelentést hivatalomhoz, hogy Tutte József kéményseprőnek, közvetlenül alispán urhoz terjesztett kérelmére azon válasz adatott, hogy a kémények sepréseért a háztulajdonos, a kemenczék és csövekért a lakos köteles a seprési díjakat fizetni a fenálló szabályrendelet 5-§-a értelmében. A 7 §-a értelme szerint a hátralékos díjak felhajtását az első fokú iparhatóságnál kérelmezheti.

Petrosény, 1899. jul. 27.

Buda Károly m. k. fszabíró.”

„Szám 323—1886.  
alisp.

Hunyadvármegye.

### Kéményseprésért járó díjak:

Egyszeri:

1. Egy emeletes ház kéményének seprése 22 kr. 2. Földszintes ház kéményének seprése 17 kr. 3. Egy szoba kemencze esővestől 16 kr. 4. Egy takaréktűzhely seprése 20 kr. 5. Porcelán fűtő seprése 35 kr.

Évi:

6. Egy kémény egyszeri égetése 1. ft. 7. Egy emeletes ház kéményének seprése 2.—64. 8. Földszintes ház seprése 2.—80. 9. Egy szoba kemenczének esővestől stb. seprése 1.—92. 10. Egy takaréktűzhely seprése 2.—40. 11. Porcelán fűtő seprése 4.—20.

A 7, 8, 9, 10 és 11 pontok alatti seprési díj utólagos negyedévi részletekben fizethető.

A seprési-díjakat bárki fizetheti évente és a kéményseprő köteles azt elfogadni.

Déván, 1886. szept. havában.

Barcsay Kálmán, s. k.  
alispán.”

2—3